

Τα ebooks και η εξέλιξή τους

Μπαλή Γεωργία

Αρχειονόμος / Βιβλιοθηκονόμος (Ιόνιο Πανεπιστήμιο)

e-mail: georgia_bali@yahoo.com

Περίληψη

Το άρθρο αναφέρεται στο ηλεκτρονικό βιβλίο, το πώς ξεκίνησε η ιδέα αυτής της τεχνολογικής μορφής, τί ανάγκες ξεκίνησε να εξυπηρετεί και πώς εξελίχθηκε με το πέρασμα των χρόνων. Αρχικά δίνεται ο ορισμός του ηλεκτρονικού βιβλίου και γίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Μέσα από αυτήν την αναδρομή έρχονται στο φως τα αίτια δημιουργίας του ηλεκτρονικού βιβλίου, καθώς και η τεχνολογική του εξέλιξη. Αναφέρονται διάφορες μορφές και μεγάλες εταιρίες που ασχολήθηκαν και συνεχίζουν να ασχολούνται με την πώληση των ηλεκτρονικών βιβλίων και των συσκευών ανάγνωσης τους παγκοσμίως και πιο πρόσφατα και στην Ελλάδα. Παρατίθενται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου σε σχέση και με το έντυπο. Και τέλος παρατίθενται κάποια στοιχεία σχετικά με την ζήτηση του ηλεκτρονικού βιβλίου στην χώρα μας, τα κόστη των συσκευών ανάγνωσης και τί ισχύει στην ελληνική αγορά σχετικά με το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τον ορισμό της Wikipedia «ηλεκτρονικό βιβλίο είναι μία έκδοση σε ψηφιακή μορφή που περιλαμβάνει κείμενο, εικόνες ή και τα δύο και έχει παραχθεί ή εκδοθεί και μπορεί να αναγνωστεί σε υπολογιστές ή άλλες ηλεκτρονικές συσκευές (e readers)».

Ποιά ήταν όμως η αρχική ιδέα και πότε ακριβώς άρχισε να λαμβάνει χώρα;

Ήρθε λοιπόν στο προσκήνιο, η ανάγκη ενός φορητού υπολογιστή αποκλειστικά για την ανάγνωση βιβλίων. Η ιδέα αυτή άρχισε να υλοποιείται στις αρχές του 1970 και συγκεκριμένα με ένα πρόγραμμα αποκαλούμενο "Project Gutenberg", που απευθυνόταν σε περιορισμένο κοινό. Αντίστοιχα το "e-Reader" που χρησιμοποιούσαν, ονομαζόταν Dynabook. Αργότερα το 1985-92 ο Robert Stein εισάγει την ανάγνωση βιβλίων σε μορφή CD-ROM. Έπειτα, το Διαδίκτυο εμφανίζεται στη ζωή μας και πλέον πωλούνται βιβλία online.

Το 1993 αναπτύσσεται το πρώτο λογισμικό για την ανάγνωση ψηφιακών βιβλίων. Επίσης, την ίδια χρονιά η Digital Book Inc. προσφέρει τα πρώτα 50 ψηφιακά βιβλία σε δισκέττα με format ψηφιακού βιβλίου. Στα μέσα της δεκαετίας '90 η Amazon ξεκινά να πουλά έντυπα βιβλία, ενώ αναφέρεται η ανάγκη μιας συσκευής ασύρματης ανάγνωσης online. Τρία χρόνια αργότερα εισάγεται ο πρώτος αριθμός ISBN (International Standard Book Number) σε ebook και ξεκινά η πώληση βιβλίων με πολυμέσα σε CDs.

Μπαλή, Γ., «Τα ebooks και η εξέλιξή τους», *Συnergasia*, αρ. 2 (Σεπτέμβριος 2011)

<http://www.goethe.de/synergasia>

Το 2000 ο Stephen King προσφέρει έναν τίτλο του (Riding the Bullet) σε ψηφιακό αρχείο , που μπορούσε να αναγνωσθεί μόνο σε Η/Υ. Ένα χρόνο αργότερα , δημιουργείται ο ιστότοπος “Todoebook.com”, όπου πωλούνται ebooks στην ισπανική γλώσσα. Το 2005 η Amazon αγοράζει το “Mobirocket”, ενώ το 2006 η BooksOnBoard διαθέτει στο κοινό ebooks και audiobooks σε έξι διαφορετικά formats. Το 2008 η Adobe και η Sony μοιράζονται τα τεχνολογικά τους επιτεύγματα (Reader και DRM). Πλέον, η τεχνολογία έχει εξελιχθεί τόσο πολύ, που δύο χρόνια αργότερα η Apple διαθέτει στην αγορά το ipad και αντίστοιχα άλλες εταιρίες άλλα Readers πιο εξελιγμένα. Ενώ το έτος που διανύουμε η Barnes & Noble δημιουργεί το νέο Nook-The simple Touch Reader.

Θα ήταν επίσης σημαντικό να αναφέρουμε τους τύπους αρχείων για τα ηλεκτρονικά βιβλία και ποιες οι μορφές τους. Οι πιο συνηθισμένοι τύποι αρχείων που χρησιμοποιούνται για την ανάγνωση των e books είναι οι παρακάτω:

Αρχεία πλήρους κειμένου ASCII με την επέκταση .txt

Αρχεία Microsoft Word έχουν την επέκταση .doc

Αρχεία Adobe Acrobat έχουν την επέκταση .pdf

.prc

.prc

.kml

.ht .htm

.pdf

.prc

.lit

Οι παρακάτω τύποι αρχείων προτείνονται ως οι καλύτεροι για εκτύπωση:

Adobe .pdf

HTML

Word .doc

ASCII text

Ενώ οι επόμενοι τύποι αρχείων προτείνονται ως οι καλύτεροι για ανάγνωση:

Adobe eBook

Microsoft reader

Γιατί όμως αναπτύχθηκε τόσο πολύ το ηλεκτρονικό βιβλίο και ποια τα οφέλη του;

Ας δούμε μερικά από τα προτερήματα που προσφέρει η συγκεκριμένη τεχνολογική μορφή.

- Αρχικά, τα ebooks ωθούν τους αναγνώστες στην ανάγνωση περισσότερο διότι, πλέον ο κόσμος περνάει πιο πολύ χρόνο στην οθόνη του υπολογιστή του και λιγότερο στα έντυπα βιβλία.
- Επίσης, είναι μια καλή λύση για το περιβάλλον, καθώς δεν ξοδεύεται χαρτί και εξοικονομούνται κόστη μεταφοράς, οπότε μειώνεται και η μόλυνση της ατμόσφαιρας.
- Ένα άλλο πολύ σημαντικό πλεονέκτημα είναι ότι τα ebooks δεν υπόκεινται στη φθορά του χρόνου και διασφαλίζουν τη διάρκεια και τη συνέχεια της λογοτεχνίας.
- Παράγονται και εκδίδονται σε σύντομο χρονικό διάστημα και επιτρέπουν στους αναγνώστες να διαβάζουν βιβλία με επίκαιρα θέματα.
- Επίσης, μπορούν να ενημερωθούν (updates) είτε για τυχόν λάθη είτε για επιπρόσθετες πληροφορίες.
- Ακόμη, επιτρέπουν την άμεση και γρήγορη αναζήτηση, ενώ μεταφέρονται πολύ εύκολα. Επιπλέον, επιτρέπουν τις συνδυαστικές δραστηριότητες όταν τα ebooks είναι σε μορφή audio.
- Είναι εφικτή η εκτύπωση του περιεχομένου τους.
- Ακόμη, εκμηδενίζουν απόσταση και χρόνο παράδοσης ενός βιβλίου, εφόσον είναι πιο φθηνά στην παραγωγή και στην αγορά τους.
- Πλέον υπάρχουν πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες που τα διαθέτουν στο κοινό δωρεάν. Μπορεί να γίνει επεξήγηση χωρίς να αλλοιωθεί το αυθεντικό τεκμήριο.
- Επιπλέον, διευκολύνουν άτομα με προβλήματα όρασης καθώς η οθόνη μεγενθύνεται και φωτίζεται στο σκοτάδι.
- Παρατίθενται πολλές φορές links για επιπρόσθετες πληροφορίες και μπορούν να γίνουν αλλαγές στη γραμματοσειρά κ.λπ.
- Ακόμη, βοηθούν στην προώθηση των τυπωμένων βιβλίων και τέλος λόγω της τεχνολογίας, συνεχώς η μορφή τους και οι υπηρεσίες που προσφέρουν εξελίσσονται.

Βέβαια, υπάρχουν και κάποιοι παράγοντες που δρουν μειονεκτικά, όπως

- Το κόστος απόκτησης μιας ηλεκτρονικής συσκευής, η συντήρησή της και ασφαλώς η συνεχής αναβάθμιση της ή απαξίωση αυτής από άλλες πιο εξελιγμένες.
- Επιπλέον, τα μάτια και το σώμα έπειτα από πολύωρη ανάγνωση κουράζονται.
- Επίσης, υπάρχει περιορισμός ως προς την επιλογή των τίτλων ειδικά σε κάποιες γλώσσες. Ακόμη, τίθενται ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας όπου λόγω της νομοθεσίας οδηγούνται οι αναγνώστες σε νομικούς γρίφους.
- Επιπλέον, για λόγους αισθητικής πολλοί αναγνώστες επιμένουν στην έντυπη μορφή βιβλίου, καθώς γι' αυτούς θεωρείται πιο ελκυστική και μπορεί να διακοσμήσει τα ράφια της βιβλιοθήκης τους.

Τέλος, κατά πόσο ισχύει το θέμα του προσωπικού απορρήτου, όταν ένας χρήστης δανείζεται για να διαβάσει ένα τεκμήριο online ή απλά αγοράζει ένα ηλεκτρονικό βιβλίο με αποτέλεσμα να ελέγχεται ανά πάσα στιγμή για τις προτιμήσεις του ή τις ιδιαιτερότητες του από άλλους χρήστες;

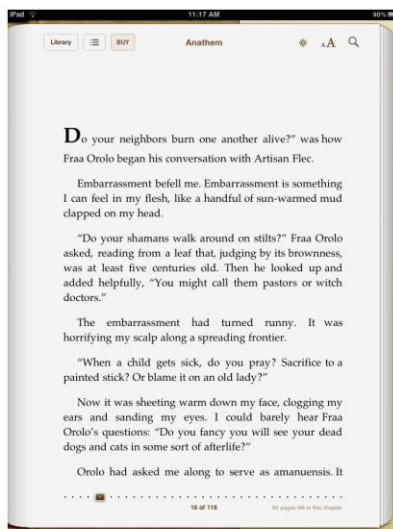
Σίγουρα το ηλεκτρονικό βιβλίο έχει αναπτυχθεί αρκετά και γίνεται ακόμη πιο δημοφιλές με την πάροδο των χρόνων σε πολλές χώρες του κόσμου, ενώ έχουν γίνει και κάποια βήματα και στην Ελλάδα. Στη χώρα μας τα ebooks και η αγορά τους αγγίζει περίπου το 1% και βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Διατίθενται στην ελληνική αγορά 2.000 τίτλοι και είναι φθηνότεροι του εντύπου κατά 20-25%. Επίσης, το κόστος των e Readers στην Ελλάδα ξεκινάει από τα 140 ευρώ και βεβαίως μπορεί να φθάσει και αρκετά πιο μεγάλες τιμές. Ασφαλώς εξαρτάται από το κατά πόσο ο αναγνώστης θα διαθέσει ένα αρκετά μεγάλο χρηματικό ποσό και αναλόγως των αναγκών του.

Ασφαλώς, υπάρχουν και οι λάτρεις του κλασικού έντυπου βιβλίου που γοητεύονται από το άρωμα και την υφή του χαρτιού και δεν μπορούν να διανοηθούν στην ιδέα μιας φορητής συσκευής ανάγνωσης, η οποία όμως μπορεί να τους γλιτώσει από τον όγκο των εντύπων βιβλίων που πρέπει να πάρουν μαζί τους. Παρόλα αυτά υπήρχαν στις παραλίες αναρίθμητοι αναγνώστες που απολάμβαναν κάποιο μυθιστόρημα ξαπλωμένοι κάτω από τον ήλιο και βεβαίως υπήρχαν και οι ελάχιστες περιπτώσεις των αναγνωστών με ένα ipad διαβάζοντας με την τελευταία λέξη της τεχνολογίας. Εσείς τί προτιμήσατε στις διακοπές σας;

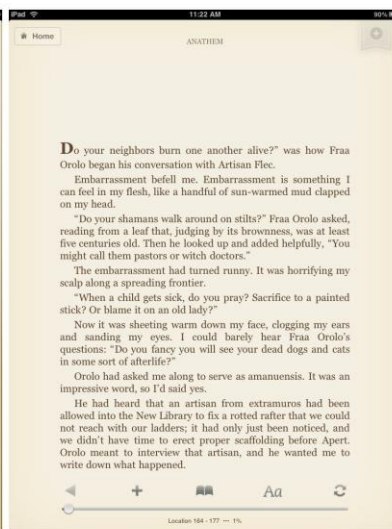
Παρακάτω παρατίθενται μερικές εικόνες με διαφορετικές μορφές συσκευών ανάγνωσης

Βιβλιογραφία

<http://www.wikipedia.org/> ορισμός του ηλεκτρονικού βιβλίου και ιστορική αναδρομή
http://www.ebook2u.com/psjs_faqs/09194884.shtml μορφές αρχείων για ανάγνωση και εκτύπωση ηλεκτρονικών βιβλίων
http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page προσφορά τίτλων
<http://epublishersweekly.blogspot.com/2008/02/30-benefits-of-ebooks.html> πλεονεκτήματα των ebooks
<http://www.ebookweek.com>
<http://www.bookglutton.com> ενδιαφέρων ιστότοπος με πολλούς τίτλους online

Apple iBooks

Amazon Kindle